

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/145676,Radomski-Czerwiec-76-z-perspektywy-45-lat-Panel-dyskusyjny-tra-smisja-on-line-Ra.html>
2021-09-25, 09:04

Radomski Czerwiec '76 z perspektywy 45 lat. Panel dyskusyjny [transmisja on-line] - Radom, 25 czerwca 2021

Świadkowie historii i historycy rozmawiali o strajkach w Radomiu w czerwcu 1976 r.

W piątek 25 czerwca w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (ul. 25 Czerwca 68, Radom) odbył się panel dyskusyjny „Radomski Czerwiec '76 z perspektywy 45 lat”.

Uczestnicy panelu
Radomski Czerwiec '76
z perspektywy 45 lat.
Fot. Archiwum RDLP w
Radomiu

Przy mikrofonie
Stanisław Kowalski,
prezes Stowarzyszenia
Radomski Czerwiec '76.
Fot. Archiwum RDLP w
Radomiu

Przy mikrofonie dr
Paweł Sasanka, Biuro
Badań Historycznych
IPN. Fot. Archiwum
RDLP w Radomiu

Przy mikrofonie Zofia
Romaszewska, Doradca
Prezydenta RP. Fot.
Archiwum RDLP w
Radomiu

Przy mikrofonie dr
Arkadiusz Kutkowski,
Delegatura IPN Radom.
Fot. Archiwum RDLP w
Radomiu

Uczestniczyli w nim:

Zofia Romaszewska, Doradca Prezydenta RP

Stanisław Kowalski, Prezes Stowarzyszenia Radomski Czerwiec '76

ks. dr Szczepan Kowalik, historyk

dr Paweł Sasanka, Biuro Badań Historycznych IPN

dr Arkadiusz Kutkowski, Delegatura IPN Radom

Spotkanie poprowadził Marcin Krzysztofik, dyrektor IPN Lublin

Z powodu obostrzeń i ograniczeń dot. liczby uczestników wydarzenie transmitowano online na profilu [Facebook IPN Lublin](#).

Czerwiec '76 to fala strajków i demonstracji ulicznych, jakie miały miejsce 25 czerwca 1976 r. Objęły one około 70-80 tys. osób w co najmniej 90 zakładach pracy na terenie 24 województw. Bezpośrednią przyczyną protestu była zapowiedziana 24 czerwca w Sejmie PRL przez premiera Piotra Jaroszewicza drastyczna podwyżka cen wielu artykułów żywnościowych (m.in. mięso i ryby - 69 proc., nabiał - 64 proc., ryż - 150 proc., cukier - 90 proc.). Do sprowokowania wybuchu społecznego niezadowolenia przyczyniły się też niesprawiedliwe rekompensaty (zarabiający poniżej 1300 zł mieli otrzymać 240 zł, zarabiający powyżej 6000 zł - 600 zł). Podwyżkę władze przedstawił jako „projekt”, choć powszechnie zdawano sobie sprawę, że decyzje zapadły, cenniki wydrukowano, a rzekome konsultacje społeczne są fikcją.

W Radomiu, Ursusie i Płocku doszło 25 czerwca 1976 r. do pochodów i demonstracji, zakończonych starciami z MO, a w Radomiu - dramatycznymi walkami ulicznymi. W Radomiu strajk rozpoczęli robotnicy Zakładów Metalowych im. gen. Waltera, którzy wyszli na ulicę, aby powiadomić o strajku inne zakłady i ruszyć pod gmach KW PZPR. Do protestu przyłączyły się załogi 25 najważniejszych zakładów miasta - ogółem około 17 tys. osób. W kulminacyjnym momencie na ulicach miasta demonstrowało około 20-25 tys. osób. Demonstranci nakłonili I sekretarza KW do przekazania do Warszawy żądania odwołania podwyżki. Po dwóch godzinach oczekiwania okazało się, że w budynku nie ma już przedstawicieli partii (zostali ewakuowani przez funkcjonariuszy MO i SB) i tłum zaczął niszczyć wyposażenie, a przed godz. 15.00 gmach podpalono. Funkcjonujący w MSW sztab operacji „Lato 76” skierował do miasta oddziały ZOMO z Warszawy, Łodzi, Kielc i Lublina oraz słuchaczy Wyższej Szkoły Oficerskiej MO w Szczytnie - wieczorem zwarte oddziały MO liczyły około 1550 funkcjonariuszy. Doszło do gwałtownych walk ulicznych. W ich początkowej fazie w tragicznym wypadku zginęli dwaj demonstranci - Jan Łabęcki i Tadeusz Ząbecki - zabici przez rozpędzoną przyczepę wypełnioną betonowymi płytami, którą spychali w kierunku zbliżających się zomowców. Oprócz gmachu KW PZPR atakowano budynki KW MO i Urzędu Wojewódzkiego. Doszło do dewastacji sklepów i kradzieży. Oddziały milicji opanowały sytuację w mieście dopiero późnym wieczorem.

Do kolegów ds. wykroczeń skierowano łącznie 353 wnioski o ukaranie zatrzymanych, w tym 214 w Radomiu. W Radomiu w trybie przyspieszonym postawiono przed sądem 51 osób. Na kary więzienia skazano 42 osoby, w tym 28 - na pięć miesięcy do roku, zaś wobec

14 orzeczono karę od dwóch do trzech miesięcy aresztu. W zwykłym trybie w Radomiu osądzono 188 osób.

[Więcej.](#)